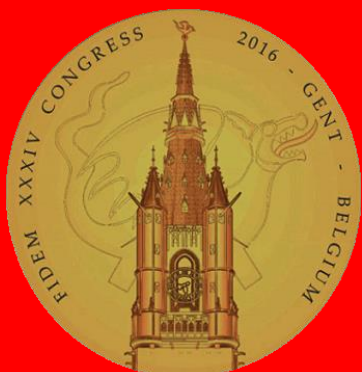

afgiftekantoor
2200 Herentals 1
P 409301
Wettelijk Depot B.D.54.073

België - Belgique
PB
2200 Herentals 1
BC 9428

maandelijks clubtijdschrift

139

september 2016

verantwoordelijke uitgever
Postbus 105 – 2200 Herentals

Numismatica Herentals EGMP
redactie : Rudy Dillen

UW VERZAMELING

VERKOPEN OF

VEILEN?

DAT DOET U HET SLIMST BIJ

Schulman b.v.

professional numismatists sinds 1880

- *PROFITEER VAN ONZE LAGE COMMISSIES*
  - *Wereldwijd bekend*
  - *De meeste ervaring*
- *Actief op beurzen over de hele wereld*
  - *Snelle afhandeling*

LID VAN : IVPN, ANA, NVMH EN EGMP
DUS VOOR U IS HET BESTE RESULTAAT
GEGARANDEERD

www.schulman.nl

Herengracht 500 - 1017 CB - Amsterdam - info@schulman.nl
Tel. +31 (0)20 320 9101 - Fax +31 (0)20 620 8040

Bestuur

Rudy Dillen	voorzitter - secretaris - redacteur 0471-329179	rudy.dillen@telenet.be
Ingrid Verboven	penningmeester - schatbewaarder 0476-892420	ingrid.verboven3@telenet.be
Koen De Pooter	veilingmeester - waardebepalingen 0473-556266	koen.de.pooter@telenet.be
Frank Lippens	webmaster - archivaris - PDF-tijdschrift 0475-552400	frank.lippens1@skynet.be
Herwig Helsen	bibliothecaris - standhouders 0479-208820	herwig.helsen1@telenet.be

adres	Numismatica – Postbus 105 – 2200 Herentals	
rekeningnummer	BE43 0014 2061 3601 GEBABEBB	
lidgeld-2016 14 €	lidmaatschap Numismatica Herentals EGMP (20 € voor leden in het buitenland)	
10 €	lokaal lidmaatschap Numismatica Herentals enkel voor leden van andere EGMP-afdelingen (12 € voor leden in het buitenland)	
1 €	éénmalig daglidmaatschap voor nieuwe bezoekers	
gratis toegang	voor -16 jaar, vergezeld van een volwassen lid	
aangesloten bij	E.G.M.P. - Koninklijke Vereniging Herentalse Cultuurraad	
	www.numismatica-herentals.be	

maandelijkse clubactiviteit op de 2e zondag van de maand, 8.30-12u
Parochiezaal St-Antonius - Kapucijnenstraat 7, 2200 Herentals

zondag 11 september 2016 9 oktober - 13 november - 11 december

cover: de prachtige kunstmedaille (Ø80mm) van het Wereldcongres FIDEM-België dat van 6 tot 10/11 september zal plaats vinden op verschillende locaties te Gent (en Namen). De medaille is van de hand van meester-graveur en hoofdorganisator van het FIDEM-congres Paul Huybrechts. Ze werd vervaardigd in brons met een oplage van 250 ex. in het atelier van Mauquoy Medal Cy. te Grobbendonk. De aankoopprijs bedraagt 35 euro, te bestellen bij de kunstenaar: medailles@telenet.be of 0486-366692. Meer info op www.fidem-belgium.com. (zie programma)

Tentoonstelling

CLUBNIEUWS

Patrick Pasmans en Koen De Wolf presenteren in een samenwerking de 'Antieke (en pre-Islamische) muntslag op het Arabische schiereiland'. Dit belooft een uniek samenbrengen te worden van al het moois dat Arabia Felix op numismatisch vlak heeft voortgebracht. Met infofolder.

zo 18 sep: Numismatica versus Olense Tennisclub

Voor de vriendschappelijke ontmoeting met de Olense Tennisclub op zondag 18 september (14-18u) zoeken we nog enkele sportievelingen die met tapschieten, petanque en kubb (en pintjes, broodjes, taart, ...) wel een gezellige zondagnamiddag zien zitten. Zij mogen zich melden aan de bestuurstafel of sturen een mailtje naar rudy.dillen@telenet.be.

di 1 nov: busreis naar muntenbeurs van Harelbeke

Met een busreis brengen we een beursbezoek bij onze EGMP-collega's van ZW-Vlaanderen, partners kunnen een stadsbezoek brengen aan Kortrijk. 's Namiddags is er dan een rondleiding met proeverij in de Gentse Stadsbrouwerij en/of gewoon kuieren door de stad, deelname: leden 10€, niet-leden 15€ (zie verder)

Het organisatiecomité van een eerste geslaagde Zomerbeurs

Eindactiviteiten

zondag 11 september 2016

- 11.15u **Trekking van de jeugdtombola** gratis lootje voor -16 jaar
munt + bankbiljet + verzamelalbum altijd-prijs!
- 11.20u **Bekendmaking winnaar muntenpuzzel** strookjes vóór 11u!
* zilveren 5 francs Napoleon III - Frankrijk 1869

- 11.25u **Aanwezigheidstombola** gratis voor alle aangesloten leden
zilveren 10 gulden, koningin Juliana - Nederland Herrijst 1970
* zilveren 50 schilling, 50 jaar Nationale Radio - Oostenrijk 1974
zilveren 250 frank, 20j Kon. Boudewijnstichting - België 1996
* zilveren 2 kronen, 300 jaar overlijden Gustav V - Zweden 1932

- 11.30u **Trekking lootjestombola** 1 € = 1 lootje 5 € = 6 lootjes

- * gouden 20 frank, koning Leopold II - België 1889
* zilveren 25 pesos, XIX Olympiade - Mexico 1968
zilveren 5 frank, koning Leopold II - België 1875
zilveren 10 gulden, koningin Juliana - Nederland 1973
zilveren 500 frank, 60 jaar Boudewijn - België 1980
* zilveren 50 schilling, 450j Maximiliaan I - Oostenrijk 1969
zilveren 250 frank, Boudewijn & Fabiola - België 1998
zilveren 1 dinar F.A.O., Habib Bourguiba - Tunesië 1970

met telkens een lekkere fles Solatio rouge, Pays d'Oc - Frankrijk, 2014

- 11.35u **Start van de clubveiling** tijdig biednummer afhalen!

Busreis naar Internationale Beurs Harelbeke

di 1 nov 2016

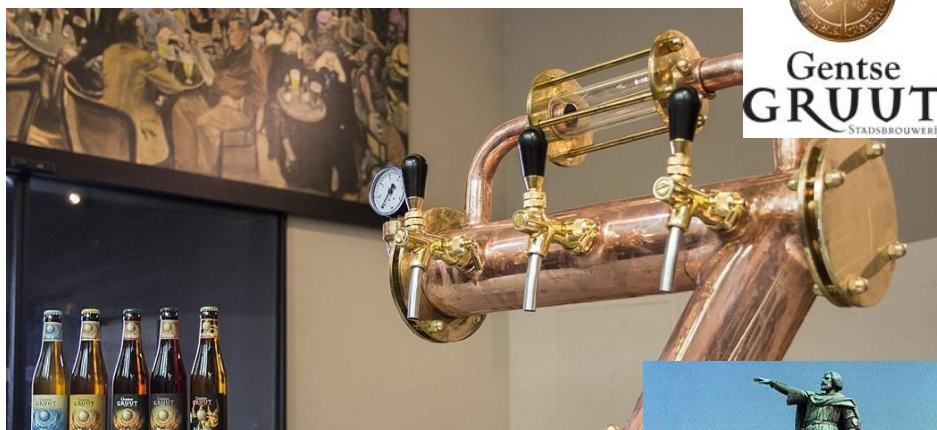
Op dinsdag 1 november organiseren we een busreis naar Harelbeke. Die dag organiseert de afdeling ZW-Vlaanderen EGMP haar 12e Internationale Muntenbeurs (met archeologica) in het Cultureel Centrum Het Spoor, Eilandstraat 6, 8530 Harelbeke. Tijdens het beursbezoek brengt de bus eventueel meegereide partners naar Kortrijk voor een vrij stadsbezoek. Na het beursbezoek gaat de reis verder richting Gent voor een (vrijblijvend) bezoek met proeverij aan de Stadsbrouwerij Gruut (duur 1u) en/of een vrije wandeling door de Arteveldestad.

CC HET
SPOOR

Dagprogramma: (na te streven tijdschema)

- 7u vertrek aan De Duinen, Aarschotseweg 28, Herentals (parking)
- 9-13u bezoek muntenbeurs Harelbeke / partners: stadsbezoek Kortrijk
- 14u bezoek Gentse Stadsbrouwerij Gruut, Rembert Dodoensdreef
- 18u aanvang terugreis
- 19u aankomst te Herentals

Deelnameprijs voor deze dagreis bedraagt:

10 euro voor leden (en jongeren -16j)

15 euro voor niet-leden

(brouwerijbezoek t.w.v. 9€ telkens inbegrepen).

Inschrijven kan aan onze bestuurstafel (11 sep / 9 okt) of via mail naar rudy.dillen@telenet.be, tot uiterlijk 9 oktober. Tevens vermelden of je wel/niet deelneemt aan het brouwerijbezoek.

Onder uw matras ligt nog altijd ...

6 miljard Belgische frank!

Kuis uw ladekasten uit, keer alle schoenendozen om. Misschien zitten er nog briefjes van 100, 500 of - wie weet? - zelfs 10.000 Belgische frank in. U mag ze nog altijd bij de Nationale Bank omruilen. Meer dan 14 jaar na de invoering van de euro hebben velen dat nog altijd niet gedaan. Er is nog voor 150 miljoen euro aan Belgische frank niet binnengebracht.

We zijn er bijna. Nog 15 miljoen biljetten. En dan zijn alle 274 miljoen biljetten Belgische frank, die op 31 januari 2003 nog in omloop waren, binnengebracht bij de Nationale Bank en omgeruild naar euro. Met muntstukken moet je daar al sinds eind 2004 niet meer aankloppen. In totaal werden 1.857,8 miljoen muntstukken niet meer ingeleverd, goed voor een bedrag van 188 miljoen euro.

'Maar voor de biljetten is er geen haast bij', zegt de woordvoerder van de NBB. België heeft beslist daar geen einddatum voor in te stellen. In tegenstelling tot Frankrijk, waar ze al meer dan 4 jaar geen biljetten meer aanvaarden.' Meteen na de invoering van de euro werd de NBB overstelpt met biljetten van Belgische frank. 'Dat tempo vermindert nu', zegt de Nationale Bank. 'We hebben het zopas uitgerekend: het voorbije halfjaar werden 24.310 frankbiljetten binnengebracht. Dat zijn er 134 per dag. Al dat geld wordt vernietigd.

Johan van Heesch, voorzitter van het Koninklijk Belgisch Genootschap voor Numismatiek, zegt dat de biljetten die in 2001 nog in omloop waren, vandaag nog geen meerwaarde hebben voor verzamelaars. 'Tenzij het om biljetten zou gaan met een drukfout. Of een heel oude uitgave en dan alleen nog wanneer die biljetten in perfecte staat zijn. Als je dus oude 1.000 frankbiljetten vindt, breng die dan maar gewoon binnen bij de Nationale Bank.'

Het Nieuwsblad/Paul Demeyer

Zijn vandaag nog in omloop: 15.134.204 briefjes = 150 miljoen euro

9.594.311 briefjes van 100 frank - Ensor	23.783.676 euro
2.607.034 briefjes van 200 frank - Sax	12.925.337 euro
941.106 briefjes van 500 frank - Margritte	11.664.704 euro
949.311 briefjes van 1.000 frank - Permeke	23.532.805 euro
908.937 briefjes van 2.000 frank - Horta	45.063.919 euro
133.505 briefjes van 10.000 frank - AlbertII&Paola	33.095.025 euro

lezing door Willy Geets

maandag 5 september 2016

Rekenmunt en klinkende munt in de Zuidelijke Nederlanden. Een complexe en intieme relatie (13de – 18de eeuw).

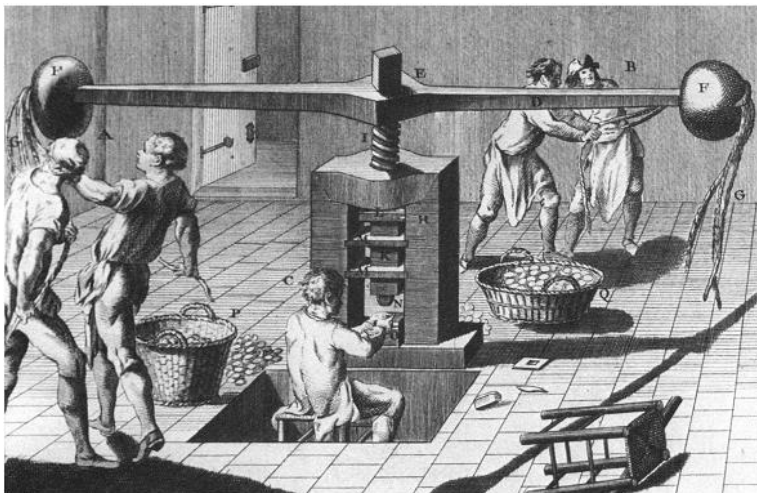
Willy Geets werd uitgenodigd door de Heemkundige Kring Hoboken 'Hobuechen', op kasteel Broydenborg, Broydenborglaan 2, 2660 Hoboken, 1e verdieping (zie ook www.hobuechen.be).

Van 2007-2010 was Willy secretaris van het EGMP en van 2010-2015 was hij hiervan algemeen voorzitter. Hij is tevens werkend lid van het Koninklijk Belgisch Genootschap voor Numismatiek, lid van het Koninklijk Nederlands Genootschap voor Munt- en Penningkunde, van de Alliance Européenne Numismatique en van Cercle d'Etudes Numismatiques. Hij publiceert regelmatig over numismatische onderwerpen. Voor een overzicht van zijn publicaties, neem een kijkje op: <http://numisbel.be/Geets.htm>.

Deze uiteenzetting richt zich tot zowel de numismaat als de mediëvist, de paleograaf, de genealoog, de lokale geschiedschrijver, de heemkundige, de familiekundige, de erfgoedwerker, kortom de geïnteresseerde leek en onderzoeker die in “oude documenten duikt”.

De lezing start om 20u, aansluitend op de bestuursvergadering van de heemkundige kring. Het aantal plaatsen is beperkt tot ongeveer 60, de toegang is gratis. Teneinde het aantal zitplaatsen te optimaliseren vragen wij dat geïnteresseerden zich melden bij de secretaris van Hobuechen, of per e-mail: kpaenen@skynet.be of via tel. **03-8273326**.

Koperen duit 1660 van de stad Kampen, variant met een speciale E van CAMPE(H)N en met een klop van Deventer op de voorzijde.

Voorzijde: een versierde bloemenkrans met daarin de stadsnaam CAM - PE (H) N in twee regels, met daaronder het jaartal 1660. Op de eerste regel is op de M van Campen een klop van Deventer aangebracht. Op de tweede regel lijkt de E van Campen zeer sterk op een H, met punt op de E.

Keerzijde: Een parelrand met daarin een gekroond en versierd wapenschild. In het wapenschild is een afbeelding van de stadspoort geplaatst. Onder in de toegangspoort is een schuin geplaatst wapenschildje afgebeeld (licht zichtbaar). Het schuin geplaatst wapenschildje op deze munt is naar rechts gekanteld. Rechts in het wapenschild is een doorslag van de klop van de voorzijde te zien.

Bijzonderheden: metaal: koper, zeldzaamheidsgraad: schaars, Ø 19mm, rand: glad, massa: 1,65 g. Bij uitgifte woog deze duit ongeveer 2 gram. Stempelsnijder in Kampen tijdens deze periode (1646-1664) was Steven Arndts. Muntmeester: Jan Jellen, van 1644-1660/64.

In 1660 werd Hester Wijntgens in de literatuur genoemd als de weduwe van muntmeester Jan Jellen zaliger. Dit zou kunnen betekenen dat hij in dat jaar (1660) overleden is of reeds was. Zijn dochter Clara zou hem hebben opgevolgd als muntmeester. Zij trouwde met Johan van Harn, burgemeester van kampen en vanaf 1664 de nieuwe muntmeester van Kampen. Clara is echter nooit opgenomen in de tabellen van de muntmeesters van Kampen.

Het muntmeesterteken boven CAMPEN is onduidelijk (enkele punten?).

Klop van Deventer.

Op de voorzijde van deze duit is een erg vage klop aangebracht. Na vergroting zou het gaan om een adelaar, een klop van de stad Deventer.

Speciale E van Campen.

Eveneens op de voorzijde op de 2e rij is een speciale E van Campen geslagen. Op het eerste zicht lijkt deze E zeer sterk op een H (CAMPHN). Destijds had een stempelsnijder een hele voorraad letterponsoenen. Naar alle waarschijnlijkheid beschikte hij over het hele alfabet, van de letter A t.e.m. de letter Z. Mogelijk zou het kunnen dat de stempelsnijder per vergissing een ponsoen van de letter H gezet zou hebben in de stempel. Met meer waarschijnlijkheid betreft het hier een slecht gesneden letter E. Onderzoek leert dat de duiten van Kampen van de jaren 1659 en 1660 overigens veelal een vreemde letter E hebben. Er zijn echter exemplaren bij (zoals bij bovenstaand exemplaar) waar hij toch sterk op een H lijkt. (duiten.nl: KAM.6 en nieuwe vondsten).

Deze duit, met dit type E, komt wel vaker voor, maar de letter is natuurlijk als een E bedoeld maar lijkt toch erg sterk op een H. Ook opvallend is dat er op het bovenste streepje van de E van CAMPEN een dikke punt te zien is. Komt minder vaak voor, er is over deze punt ook maar weinig geschreven in de bestaande literatuur (KAM.6 -variant voorzijde - E).

Persoonlijk ken ik van het jaartal 1659 (ook het type KAM.6) eveneens één exemplaar met een punt op het bovenste streepje van de E. Deze afwijkende punt op de E komt dus ook voor in andere jaren. Mogelijk kan dit een centreerpunt zijn voor de stempelsnijder om het midden van de stempel aan te geven, waar hij dan vlotter omheen kon werken. In dat geval zat deze punt dus niet aan een letterponsoen vast maar is het een puntje in de stempel zelf, aangebracht door de stempelsnijder om gemakkelijker te kunnen werken.

Ik contacteerde Kees Pannekeet, auteur van de catalogus over het kopergeld en de site duiten.nl over deze duit. Hij determineerde deze klop als zijnde van de stad Deventer. Over de vreemde letter E van CAMPEN zegt hij: komt inderdaad vaker voor en de letter is natuurlijk als E bedoeld maar lijkt erg sterk op een H. De centreerpunt in het midden van de munt komt volgens hem ook voor op duiten uit diverse andere steden en/of provincies.

In de 17e eeuw werd er in Kampen aangemunt onder gedeeltelijk toezicht van de Staten-Generaal. Toch werden er regelmatig munten geslagen die de Staten-Generaal liever niet in de omloop zagen komen.

Er zijn naast de gouden en zilveren munten, uiteraard ook koperen munten geslagen, pasmunt of kleingeld genoemd. In 1597 en 1598 werden er duiten geslagen met op de keerzijde een klimmende leeuw naar links gericht.

Vanaf 1639 tot en met 1671 hadden de duiten als hoofdbeeldenaar een stadspoort. Alleen in 1644 is er tussendoor opnieuw éénmalig een type met een klimmende leeuw geslagen. Waarschijnlijk omdat in 1644 Hendrik Wijntgens vertrok en Jan Jellen alleen verder ging als muntmeester van Kampen en dit tot 1660/1664. In 1694 werd de munt van Kampen gesloten.

Geklopte munten van Deventer.

De oorspronkelijke bedoeling van een klop was om via een instempeling een munt opnieuw gangbaar te maken tegen een bepaalde waarde die ze voorheen niet (meer) had en/of om het omloopsgebied te veranderen. De Staten van Overijssel hadden een algemene bekendmaking aangaande de besluiten van de sanering van het kopergeld afgekondigd op 28 december 1701. Hierbij werden vreemde en valse duiten verboden verklaard. Bovendien werden duiten van andere provincies in waarde gehalveerd. Alleen de eigen duiten en deze van de Rijkssteden behielden hun volle waarde. Toch zouden deze Rijkssteden, Deventer, Zwolle en Kampen een afwijkende houding aangenomen hebben tegenover deze reductie van de duiten. Het standpunt van Deventer is onduidelijk. Het vermoeden bestaat dat Deventer in de periode 1701-1702 duiten van de andere Rijkssteden, welke op dat ogenblik in de stad aanwezig waren, van een klop zou hebben voorzien. Deze geklopte duiten zouden hun waarde dan behouden hebben, terwijl al de andere duiten hun waarde verloren of hun waarde gereduceerd werd. Mogelijk werden munten zonder klop geheel verboden, dus zelfs waardeloos. De kloppen werden vermoedelijk aan een hoog tempo en onverzorgd aangebracht. De hierboven beschreven klop is daar een mooi voorbeeld van: de klop met de adelaar is maar vaag te zien.

Bibliografie.

De kopergeld pagina: De munt van Kampen, type KAM.6 - var. Vz- E . Deventer, type DEV.11, te Deventer geklopte duiten.

Nieuwe vondsten, Kampen met op H gelijkende E.

www.duiten.nl

Met dank aan de heer Kees Pannekeet voor medewerking aan dit artikel.

Foto's: Rocky Grispen.

Arnaud Grispen

Nieuwe publicatie! **Lodewijk van Nevers. Graaf van Vlaanderen. Historische & numismatische studie van de muntslag in Aalst en Gent**

Met de dood van Robrecht III van Béthune in 1322 werd zijn kleinzoon Lodewijk van Nevers graaf van Vlaanderen. Opgevoed in Bourgondië en aan het Franse Hof zou deze francofiële graaf alle affiniteit met Vlaanderen en de Vlamingen ontberen. Meer dan eens deed de graaf beroep op zijn suzerain om orde op zaken te stellen in zijn graafschap.

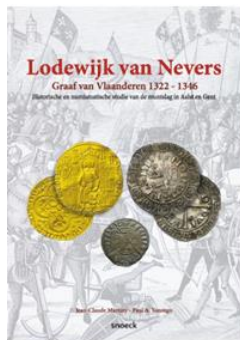
Opstanden werden de kop ingedrukt en de lakenindustrie werd menigmaal bedreigd door enerzijds de interne twisten tussen de wevers en de vollers, en anderzijds door het afsnijden van de woltoevoer uit Engeland.

De eerste gouden Vlaamse munt werd kort na de slag van Kassel (1328) in Aalst uitgebracht. Wellicht wachtte Lodewijk van Nevers met het slaan van munten tot de rust enigszins was teruggekeerd. De zilveren munten waren halve en kwart groten en ook zwarte munten, de mijten. De muntslag in Aalst was echter van korte duur, want in 1334 verhuisde de Munt naar Gent. Alle overige emissies, zowel goud als zilver (blanke en zwarte munten) zouden in Gent in Rijks-Vlaanderen worden aangemaakt.

Goudguldens werden uitgebracht van juni 1336 tot januari 1338. De periode van de groot liep van 1336 tot 1365, dus tot midden de regering van Lodewijk van Male. Samen met de hertog van Brabant Jan III werd een conventiegroot uitgebracht. Tijdens de revolutie onder leiding van Jacob van Artevelde werd de driesteden groot geslagen. De groot van Lodewijk van Nevers kreeg navolging in de omliggende landen en gold als een standaard. Vervalsingen waren hiervan het gevolg. Ook deze vervalsingen komen aan bod in deze studie. Er werden ook nog drie andere gouden munten uitgebracht: de gouden engel, de halve gouden engel (waarvan geen enkel exemplaar is teruggevonden) en het gouden schild, ook gouden stoel genoemd.

Al deze munten worden in detail besproken en gestaafd aan de hand van de rekeningen, waarbij de regering van Lodewijk van Nevers als rode draad door het verhaal loopt.

Het boek, 21x30cm, hardcover, 240 pag., 4-kleurendruk, kost 50 €, excl. verzendkosten 10 €, kan besteld worden bij auteur Jean-Claude Martiny, Grotekapellelaan 78, 9340 Lede, e-mail: martiny-biebuyck@telenet.be
De publicatie is voorzien voor eind oktober en zal op clubvergaderingen en EGMP-beurzen verdeeld worden. Geen voorafbetaling.

Dragons discovered in Hampshire

Chris Rudd

Last September a small Ancient British silver coin was found by a metal detectorist in Hampshire, near the iron age hillfort of Danebury, formerly excavated by Sir Barry Cunliffe. Unpublished and believed to be unique, this exceedingly rare silver unit was minted c.50-40 BC by the Belgae of Hampshire, possibly at *Venta Belgarum* (modern Winchester) or perhaps at Danebury. Dr John Sills says: "A few types have a vaguely similar whorl pattern on the obverse, but there's nothing close with a left-facing horse on the reverse. I'm fairly certain it's a new type." The coin shows a spiral composed of what looks like four dragon heads and has been named Adam's Dragons after its finder Adam Staples. It will be sold by auction on 18 September by Elizabeth Cottam of Chris Rudd.

*Adam's Dragons silver unit,
ABC-, est.£1,000.*

*Addedomaros Circle Type
gold stater, ABC 2508, est.£5,000.*

Another rare coin in this all-Celtic sale is a Circle Type gold stater struck c.45-25 BC by Addedomaros ('great in chariots'), king of the Catuvelauni and the first British ruler north of the Thames to add his name to coins. It was found by a metdet near Baldock, Herts., in August 2009. "Only three other specimens are recorded," says Liz. "We sold one nine years ago and it went for £5,400."

For more information contact Chris Rudd, PO Box 222, Aylsham, Norfolk NR11 6TY, England or email: liz@celticcoins.com

Zoekertje: wie kan mij helpen aan de volgende muntjes?

- Jordanië 1 Fil (km1) (1949) en 20 Fils (km13) (1964-65)
- El Salvador 25 Centavos (km136) (1943-44)
50 Centavos (km140.1) of (km140.2) (1970 of 1977)

Ik ben bereikbaar op de clubactiviteiten van Numismatica Herentals of via gsm 0491/101979 of via mail bea.scheirs@telenet.be. **Alvast dank!**

Fotoreportage van een geslaagde

Zomerbeurs voor Verzamelaars

Alain sloeg voor iedere bezoeker
een Romeinse munt

gezellige drukte in de Lakenhal

tentoonstelling 'Oud Herthals'

een beurs 'with-a-view'

... aan de cava-bar

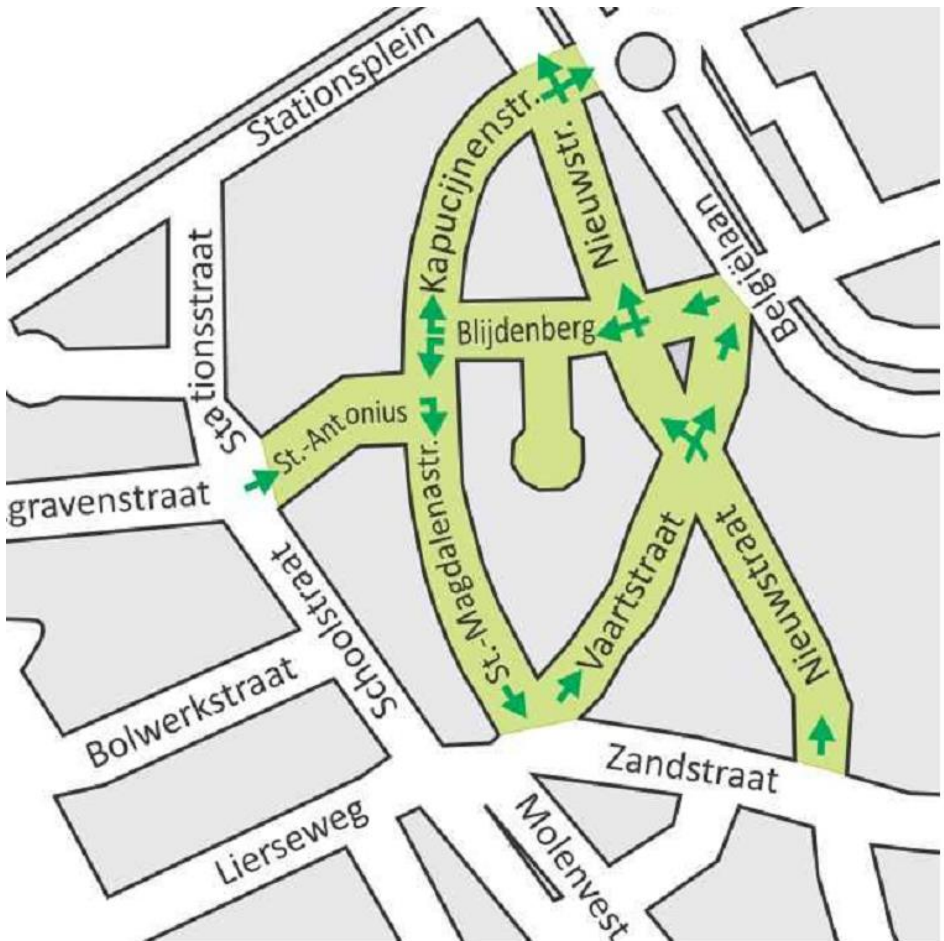
ruilactiviteit in het tentendorp

Nieuwe verkeerssituatie rond zaal St-Antonius

Sinds de recente wegwerkzaamheden is het verkeersplan in en rond de Kapucijnenstraat gewijzigd en zijn rijrichtingen omgedraaid. **Standhouders:** om met de auto tot aan zaal St-Antonius te rijden, neem je best:

of de route ZANDSTRAAT - NIEUWSTRAAT - BLIJDENBERG

of de route BELGIELAAN - BLIJDENBERG

We vragen vriendelijk aan onze **leden-bezoekers** om de parking naast het zaaltje vrij te laten voor de standhouders, zij kunnen dan makkelijk hun (zware) materialen in- en uitladen.

Vermits na het bouwverlof de 2e fase van de wegwerkzaamheden een aanvang hebben genomen (de St. Magdalenastraat wordt nu onder handen genomen), is het best om weg te rijden via de Kapucijnenstraat.

Naam .....
Postnr. .... woonplaats .....

Opdracht:

Breng de overeenkomstige letter bij het goede antwoord over in onderstaande tabel en bekom zo de te zoeken naam!

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Schiftingsvraag: (we blijven in het USA-sfeertje ...)

Wat is het gewicht van de Mickey Mouse pop, met een Amerikaanse highschool graduation baret, onder onze plexi-piramide?

tip: tussen 200-500 gram!

--	--	--

 gram

Om deel te nemen aan deze muntenpuzzel volstaat het deze strook goed ingevuld, tijdens de clubactiviteit van 9/11, vóór 11u, te deponeren in de rode puzzelbox op onze bestuurstafel.

Succes!!

PS. Op de bestuurstafel zullen tevens invulstrookjes klaarliggen! Zo hoeft je niet onnodig je tijdschrift te scheuren.

Wereldcongres FIDEM XXXIV

6-10/11 sep 2016

programma:

- di 6/9** ontvangst en registreren van de congresdeelnemers, IBIS Hotel
14.30u bestuursvergadering, Provinciehuis
16.00u vergadering met de afgevaardigden
18.00u ontvangst en receptie met de Amerikaanse delegatie
- wo 7/9** 10.00u opening FIDEM-congres, PAC Het Zuid
14-17u sessies met lezingen, De Wijngaert en Auditorium Mengal
met parallel een gegidste rondleiding door Gent
19.00u opening FIDEM-tentoonstelling met drink, De Wijnaert
- do 8/9** keuze uit 2 excursies:
- tentoonstellingen in Jambes en Namen
- bezoek firma Mauquoy Grobbendonk en stadsbezoek Antwerpen
- vr 9/9** 9-16u sessies met lezingen, De Wijnaert en Auditorium Mengal
met parallel een gegidste rondleiding door Gent
18.00u receptie op het Gentse Stadhuis
- za 10/9** 9-13u Internationale medaillebeurs, UGent
sessies met lezingen in Aula UGent
10.00u met parallel een rondleiding over de Geo Verbanck-route
15.00u FIDEM Algemene Vergadering, uitreiking prijzen
19.00u banket
- zo 11/9** bezoek met busreis A Damme en Brugge
B Flanders Battlefields

FIDEM
MEDALS

International Art Med
Fédération Internatio

stichting

GEO VERBANCK

1

3

6

9

nr	land	munt			kwal	mat	inzet	
1	Kelten	Gallia Belgica	Remi - AE potin	1 ^{ste} eeuw vC	ZF	AE	5.00	
2	Grieken	Macedonië	bronsmunt 17 mm	3 ^{de} eeuw vC	F	AE	5.00	
3	Rome	Augustus	AS – Calpurnius Piso	27 BC–14 AD	ZG/F	AE	5.00	
4		Claudius	AE Macedonië	41-54	F	AE	5.00	
5		Maximinus II	follis – Iovi Conservatori	309-313	ZF	AE	5.00	
6	Brabant	Albrecht & Isabella	1/4 patagon – Antwerpen		F	Ag	20.00	
7		Filips V	3x oord (Karel II & Filips V)		ZG/F	Cu	1.00	
8		Maria-Theresia	10 oord – Antwerpen	1752	F	Ag	1.00	
9		Jozef II	14 oord – Brussel	1789	F/ZF	Ag	5.00	
10	Stavelot	Ferdinand de Bavière	oord		F	Cu	5.00	
11	België	Leopold I	2 cent	1833	F	Cu	1.00	
12		Leopold I	2 cent op Hollandse cent	1836	F	Cu	5.00	
13		Leopold II	50 cts 1909 FR + 1 frank 1909 VL		ZF	Ag	2.50	
14		Albert I	20 frank – positive A	1932 VL	ZF	Ni	10.00	
15		Albert I	20 frank – positive B	1933 VL	ZF	Ag	5.00	
16		Albert I	20 frank – positive B	1933 FR	ZF+	Ag	5.00	
17		Leopold III	5 frank – pos B - kroontjes	1938 VL/FR	ZF	Ni	20.00	
18	Brazilië	Joannes VI	10 reis	1820 R	ZF+	Cu	1.00	
19	China	Hsuan Tsung	cash munt	1821-1850	ZF	AE	2.00	
20	Duitsland	Pruissen	3 mark (draagoog)	1909	ZF	Ag	1.00	
21		Republiek	2 mark	1951 D	ZF	CuNi	5.00	
22	Frankrijk	Napoleon	demi franc	1808 A	ZG	Ag	1.00	
23		Republiek	2 centimes	1855 A	ZF	Cu	2.00	
24		Republiek	2 centimes	1856 B	ZF	Cu	2.00	
25	Gr.-Britt.	Georges IV	1 crown	1820	F	Ag	15.00	
26	Italië	Victor-Emmanuel II	5 lire (met draagoog)	1871	ZF	Ag	10.00	
27		Napoleon	5 soldi	1812 M	F	Ag	1.00	
28	Monaco	Honoré V	5 centimes	1837 C	F	Cu	1.00	
29	Nederland	provinciaal	4x duit, datums leesbaar	1677-1691	F	Cu	1.00	
30		Willem III	5 cent	1850.	ZF	Ag	1.00	
31	Noorwegen	Christian V	2 skilling	1691	F	Ag	15.00	
32	Portugal	Josephus I	3 reis	1764	ZF-	Cu	3.00	
33	Portugal	Luiz I	20 reis	1883 + 1884	F/ZF	Cu	1.00	

18

19

20

27

34

38

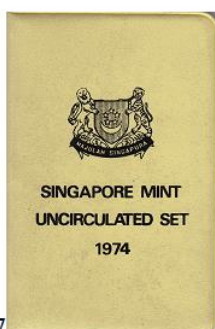
39

41

nr	item	beschrijving	kw	mat	inzet
34	Portugal	Carlos I 500 reis 1891	F	Ag	3.00
35	jetons	Robland 1 Robbie	ZF	AE	1.00
36		Brussel Ateliers Réunies – 10 Cts Soupe	F	Cu	1.00
37	penningen	gemeentepenning 100 Ter Alwina - Teralfene V.V.K.S. 1982	FDC	Fe	1.00
38		pelgrimspenning Rome, 2 ^{de} helft 18 ^{de} eeuw	F/ZF	AE	5.00
39	medailles	Barthélemy Dumortier door Leclercq (54mm) 1859	Pr	AE	8.00
40		Landbouwprijskamp Vilvoorde - Tischweiler (50mm)	ZG	Sn	1.00
41		USA herdenkingsset met 4 medailles: 10 jaar 9/11	FDC	div	5.00
42	loten	50 jetons / penningen / medailles	div	div	1.00
43		België: 0.5 kg munten 20 fr & 50 fr	div	div	2.00
44		België: album 25c tot 5 fr op jaartal (Boudewijn)	div	div	5.00
45		Argentinië: 34 munten 1949-1994	div	div	1.00
46		Azië: 20 munten	div	div	1.00
47		Luxemburg: 16 ex. 1 frank 1946-1980	div	div	1.00
48	loten	Nederland: 5 ex. 1 à 25 cent	div	Zn	1.00

nr	item	beschrijving	kw	mat	inzet
49	loten	Rusland: 14 munten	div	div	1.00
50		Trinidad & Tobago: 27 munten	div	div	1.00
51		USA: +100 munten	div	div	4.00
52		Venezuela: 31 munten	FDC	div	5.00
53		wereld: +-1 kg munten	div	div	5.00
54		Zaire: 7 munten	Pr	div	1.00
55		Zuid-Afrika: 12 munten	div	div	1.00
56	sets	Polen 2 zloty 2007	FDC	div	1.00
57		Singapore FDC-set 1974	FDC	div	1.00
58		België 4x FDC-set (2 onvolledig) 1972-1978	FDC	div	1.00
59	tijdschriften	MünzenRevue jaargang 46 (11 ex.) 2014	zgan	papier	2.00
60	divers	13 gebruikte muntbladen	-	plastic	1.00
61	biljetten	België 100 francs 08-05-1924	F	papier	8.00
62		België 100 frank 09-12-1929	ZF	papier	2.00
63	biljetten	België 3x 100 frank (2x 1942 en 1x 1959)	ZF	papier	5.00

57

59

63

nr	item		beschrijving		kwal	mat	inzet	
64	biljetten	België	500 frank 1939 + 1000 frank 1938		div	papier	5.00	
65		Canada	1 dollar + 1 dollar Singapore		div	papier	1.00	
66		Duitsland	12 biljetten na 1922		div	papier	1.00	
67		Duitsland	6 biljetten 1908 - 1920		div	papier	1.00	
68		Griekenland	25 drachme 1944		ZF	papier	1.00	
69		Oman	100 baisa 1995		Pr	papier	1.00	
70		Rusland	bundeltje van 100x 40 roebel 1917		div	papier	5.00	
71		Spanje	lot van 7 biljetten		div	papier	5.00	
72		wereld	lot van 55 biljetten o.a. België 500Fr		div	papier	20.00	
73		wereld	lot van 33 biljetten (Pr/FDC)		div	papier	8.00	
74		wereld	lot van 12 biljetten		div	papier	1.00	
75	biljetten	wereld	lot van 90 biljetten		div	papier	10.00	

69

71

div = divers
Ag = zilver

F = fraai
AE = brons-koper

ZF = zeer fraai
Fe = ijzer

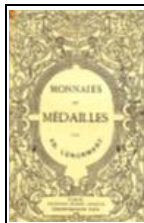
Pr = prachtig
Cu = koper

FDC = fleur de coin
Ni = nikkel

UNC = uncirculated
Al = aluminium
Sn = tin

BIBLIOTHECA NUMISMATICA

Elk lid kan, gedurende 1 maand, gratis boeken en tijdschriften ontlenen.
Vraag info aan Herwig, onze bibliothecaris. De volledige lijst is te raadplegen op www.numismatica-herentals.be/bibliotheek.

MONNAIES et Médailles

Fr. Lenormant
Parijs 1916

50 Topstukken uit het Geldmuseum

Utrecht
2009

Het papieren Noodgeld van het Arr. Aalst

J.R. De Mey - 1990

Le Papier-Monnaie Belge de 1914-18

A. Keller-W. Ouchkoff - 1952

Local Emergency Issues WWII

A. Maes-W. Major - 1961

MUNTEN en PENNINGEN van alle tijden

Oudheidkundige Musea Vleeshuis

Stad Antwerpen / EGMP

1955

DAS MÜNZKABINETT Frankfurt am Main

Degussa
1990

MAUQUOY®

since 1875

SPECIALIST in
MEDAILLES - ERETEKENS - PENNINGEN

ROYAL WARRANT HOLDER

Wenst U meer te weten over de aangeboden mogelijkheden,
bezoek onze website of contacteer ons vrijblijvend.

In Gent woonde de man die veel bij heeft gedragen aan de numismatiek: Louis Minard. Zijn vader was geboren in Bordeaux op 8 augustus 1766 en huwde te Gent op 18 september 1794. Uit dit huwelijk werd op 7 juni 1801 een zoon geboren, deze kreeg de naam Louis. Op 21 mei van 1828 zou hij in het huwelijk treden met Maria Isabella Bogaert, maar zij zou reeds na enkele jaren komen te overlijden. Louis huwt dan op 16 mei 1835 een 2e maal met Maria Jacqueline Van Hoorebeke. Jacqueline zou na het overlijden van Louis in 1875 zijn opzoekingen en gegevens laten vastleggen op schrift. De verzameling van Louis Minard werd in 1882 openbaar verkocht.

Beeldenaar van St-Nikolas in Bisschopgewaad met mijter, een staf in de linkerhand, de rechter hand uitgestrekt boven drie kinderen in een ton. Randschrift:

*:: Loons van den armen van de aude Kleermakers. Kz: het woord **VLEESCH** met daaronder 1753. Randschrift: **Doen maeken eerst gesw. G.Poppe Pieter Dael int jaer::***

De eerste 2 armenpenningen waren van de 'Nering oude warriers' (oude kleermakers). Deze nering bestond reeds in vroegere tijden en werd opnieuw opgericht in de regeerperiode van Karel V, ze werd toegevoegd krachtens de *Concession Caroline* bij de kleermakersgilde. Van deze nering werd ook melding gemaakt in de rekeningen van de veldtocht naar Douai in 1302. Op het patroonsfeest van 6 december, deelden ze, na het bijwonen van de mis, die werd opgedragen aan hun patroonheilige, brood en vlees uit aan de armen. Gewoonlijk waren dat 106 broden en een portie vlees. Elke arme kon er 2 broden bekomen tegen de afgifte van een penning. De verdeling ging als volgt te werk: de gezworene van dienst deelde er 76 uit, de aftredende gezworene 24 en de bode verdeelde de laatste 6.

Voorzijde: gekroond uitgespeld kleeed. Randschrift: als gezworne. i:v. cauvenberghe en i.Leduc.

*Keerzijde: het woord **BROODT** met daaronder het jaartal (hier 1784). Randschrift: **Loons van den arme van de aude cleercoopers.***

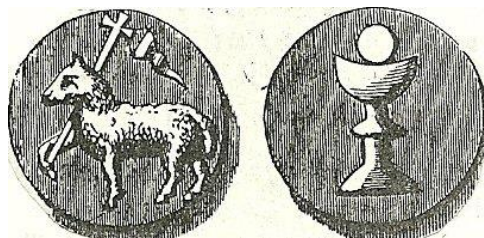
Ook werden er armenpenningen uitgedeeld door de nering van de Roetkaarsgieters (geen afbeelding). Deze nering had van Keizer Karel het alleenrecht gekregen om hun gewichten e.a. zelf te maken. Dit werd door de overheid bevestigd. De armenpenningen werden uitgedeeld door de deken en de gezworenen aan de behoeftige leden van hun nering. Op de voorzijde van zulke penning staat bovenaan in een omlijsting het jaartal, daaronder een stok waaraan kaarsen hangen. Op de keerzijde staat bovenaan een in twee gescheiden ring, met een nummer. Dit nummer vertegenwoordigt het bedrag van de bijstand, daaronder en onder elkaar de letters V.A. (*Voor de Armen*) rond de ring de naam van de stichter. Hun patroonheilige waren de drie koningen.

De volgende penning had meer dan één nering en dus ook meerdere patroonheiligen, maar de hoofdpatroonheilige was Sint-Nicolaas. Deze penning was van de waskaarsenmakers en werd opgericht tijdens de regeerperiode van Karel V. Ze bestond bij deskreet van 8 augustus 1667, ook erkend onder Philip V van Spanje en onder Karel VI. De nering kreeg bevestiging op 29 april van 1713 alhoewel ze van de waskaarsenmakers was, werd ze ook gebruikt voor de neringen van: a) Kaaskopers b) Kaarsenmakers c) Kruideniers en d) Waskaarsengiers.

Voorzijde: St-Nicolaas met mijter en staf in de linkerhand. Met de rechterhand zegent hij 3 kinderen in een ton. Keerzijde: een vijzel met 2 handvaten en een stamper. Dit is een algemene penning voor meerdere neringen.

Een volgende armenpenning was van de Grauwwerkers en de Lammenwerkers. Deze nering was in Vlaanderen door al de regerende vorsten en vorstinnen erkend en ook na de *Concessie Caroline* zelfstandig gebleven. In de Gentse stadsarchieven (register V.V. pag. 134) bevindt zich een ordonnantie van 1639 waarin verschillende regels worden vermeld die van toepassing waren als de regels van de nering.

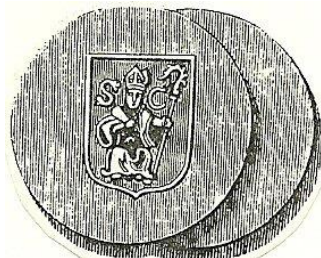

Voorzijde: het Heilig Lam, naar links, draagt een kruis met een wapperende banier.

Keerzijde: een kelk met hostie. De patrones van deze nering is de heilige Catharina.

De volgende armenpenning, ook weldadigheidspenning genoemd, is van de Smeden. De Smedersgilde is een van de oudste der gilden. Hiervan zijn meldingen gemaakt in de rekeningen van de veldtocht naar Douai in 1302. De gilde was verdeeld in 12 onderdelen, maar door de *Concessie Caroline* waren er maar 8 erkend, zodat er naast de deken maar 8 gezworenen zaten (i.p.v. 12).

Voorzijde: schild met daarop de patroonheilige Sint-Eloisius in bisschopsgewaad met mijter en staf, links naast zijn hoofd de letter S (Smeder), rechts de letter G (Gilde). De keerzijde is blanco, bestemd om het volgnummer van de verdeling op aan te brengen.

De nering van de viskopers werd opgericht onder de Graven van Vlaanderen en erkend door alle koningen, hertogen en graven. Tevens aanwezig in de rekeningen van de veldtocht der Vlamingen (1302) naar Douai. Hun gildehuis werd bijna geheel vernield door een hevige brand in de nacht van 4 december 1872. Maar met goed gevolg hersteld in zijn oorspronkelijke en aangepaste staat. Ook had deze nering een weldadigheidspenning voor het bekomen van brood, met een maandelijkse terugkerende waarde voor iedereen die er één in zijn bezit had gekregen.

Voorzijde: een gekroond schild met daarop het cijfer 4 (waarde van de armenpenning), daaronder de letters AB (Armen Brood). Keerzijde: blanco, bestemd voor het herkeningsnummer, waardoor men kon weten aan welke persoon deze armenpenning was be-deeld, deze had een maandelijkse toestemming om het vermelde aantal af te halen.

In Gent werd op 3 juli 1557, na een 3-weken durende schaarste, door de Gentse magistraat beslist om weldadigheidspenningen te slaan. Deze loodjes konden op het stadhuis bekomen worden tegen de prijs van 26 stuivers. Hiermee was het mogelijk een meuken graan te bekomen.

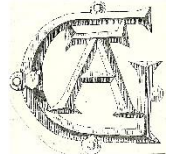
Voor- en keerzijde zijn identiek: een gekroonde letter G, deze verwees naar de stad Gent.

Keizer Karel wilde een duidelijk overzicht hebben van de armen onder zijn bewind. Om deze te kunnen onderscheiden van zij die geen hulp

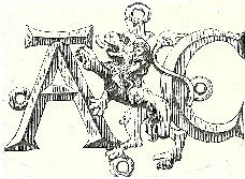

behoefden, bracht hij o.a. te Gent (1534) een wet in voege waarbij elke arme die bijstand genoot verplicht werd om duidelijk zichtbaar een kenteken te dragen. Zo werd er een kenteken vervaardigd met 4 ogen waarmee het kon vastgemaakt worden op de bovenkleren.

Een grote letter G voorzien van de vier hechtoogjes, daarin een gotische letter A, wat samen betekende 'Gentse Armen'. Dit kenteken was van gegoten lood.

Deze verplichting, door Keizer Karel ingevoerd, werd ook aangewend door de Gentse Armenkamer. Ze zouden het kenteken een meer eigen ontwerp meegeven, maar een die toch duidelijk naar Gent verwees.

Het kenteken in gegoten lood bezat ook vier oogjes om het op de bovenkleren te kunnen naaien. De gotische letter A werd behouden, de letter G werd vervangen door de Gentse leeuw, met een toevoeging van de letter C (Camer/Kamer).

De personen met zulk kenteken, duidelijk zichtbaar op de bovenkleren, die zich aanmeldden op het bureel van de armenkamer konden dan een penning bekomen al of niet met een cijfer op aangebracht. Dat kan er op wijzen dat de penningen zonder cijfer de waarde hadden van 1 denier en de andere, de waarde van het cijfer (bvb. 5 t.w.v. 5 denier). Er waren toen reeds twee soorten penningen in voege: die met Arabische cijfers en een tweede met Latijnse cijfers.

Voorzijde: een grote letter A met daarin een G en C verwerkt. wat verwees naar de Gentse Armenkamer (lees Camer). Randschrift : Caesare-instituten te A.O.1531.

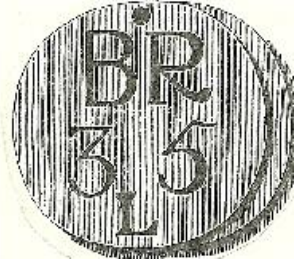
Keerzijde: zelfde letters als voorzijde, daaronder het cijfer 5 (5 denier) randschrift: BEATI (gelukkig) MISERICORDES (Barmhartigheid), met bovenaan een puntteken. Wat kon betekenen: 'Geluk brengen door hulp'

Een gelijkaardige penning heeft op de voorzijde het randschrift: CAESARE INTITUENTE A.O. MDXXXI. De keerzijde draagt dezelfde letters als de voorzijde maar zonder cijfer. Randschrift: BEATI MISERICORDES maar nu met een punt onderaan.

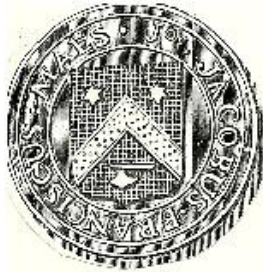
Naast de waardepenningen waren er ook penningen die een voorwerp als tegenwaarde hadden, o.a. een brood. Deze broodpenning werd door de armenmeesters uitgedeeld aan de behoeftigen. De penning kon dan later ingruild worden bij de bevoegde handelaars. Dus een broodpenning bij

een bakker en een vleespenning bij de slager of beenhouwer. De handelaar bezorgde de penning terug aan de Armenkamer en kreeg dan de waarde op de penningen uitbetaald, zo was de cirkel rond en kon er controle worden gehouden op de hoeveelheid en snelheid waaraan de armen behoefte hadden aan hulp.

Voorzijde: bovenaan de letters BR (brood) onderaan de letter L (loodje), als men de betekenissen samenvoegt bekomt men 'Broodloodje'. Daartussen werd het volgnummer van de uitdeling aangebracht (hier 35). Keerzijde: blanco.

Verder werden er ook penningen uitgegeven en geschonken door weldoeners. Dat kon uitgaan van een bedrijf, klooster, abdij, kerk of een geestelijke. Deze penning vermeldden dan de naam van de weldoener, kerk of bedrijf. Deze armenpenning was dan ook een weldadigheids-penning en werd dan ook door de betreffende schenker vergoed.

Vz: wapenschild van de weldoener, hier een zwart veld met een gouden keper, daarboven 2 zilveren sterren, daaronder een zilveren bijl. Randschrift: Jor. Jacobus. Franciscus. Maes. Kz: een grote letter A met daarin de kleinere letters G en C (Gentse Armenkamer), daaronder het cijfer 6 voor zes stuivers. Randschrift: Beati Misericordes en een punt erboven.

Bij de Heer Maes valt op te merken dat hij voorzitter was van de Gentse Armenkamer en hij zijn penningen enkel gaf aan armen die bij hem in de gunst stonden en kregen aldus de voorkeur op de meer behoevendenden.

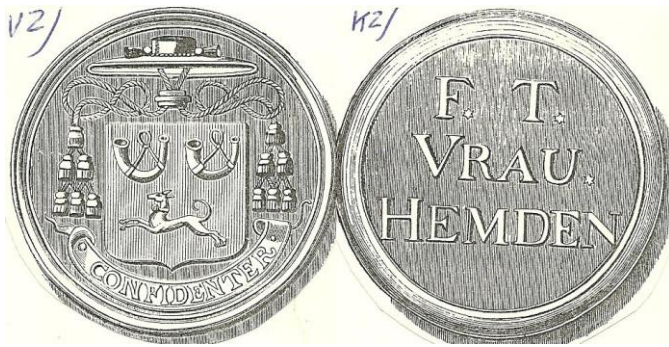
Volgende armenpenning was een gift van de Gentse Sint-Pietersabdij aan de gelovige armen die woonden in de nabijheid van de Abdij. Op deze armenpenning is geen waarde-aanduiding aangebracht. De gift zou afhankelijk kunnen geweest zijn van wat de behoeftige het best kon

gebruiken uit de moestuin of van het land van de Abdij.

Voorzijde: het wapenschild van de Sint-Pietersabdij met daarboven de bisschoppelijke staf. Keerzijde: het wapenschild van de stad Gent met bisschoppelijke staf, mijter en sjerp, links en rechts van de staf de letters G en R., zijnde de initialen van de schenker: Gerard Rym.

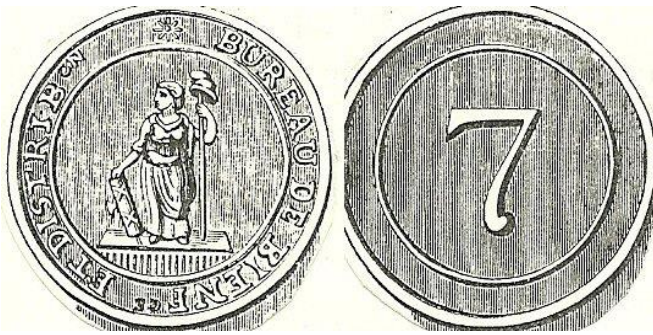
De rijke en edelmoedige Bisschop van Triest schonk aanzienlijke bedragen aan de kerkgemeenschap van de stad Gent om de armen en de noodlijdenden te helpen. De Bisschop liet armenpenningen maken met een voorzijde die duidelijk naar de weldoener verwees, de bisschop zelf.

Penning met dubbele omranding, met op de voorzijde het wapenschild van de bisschop op een geribbeld veld, bovenin tussen twee zilveren jachthorens met gouden touwtjes en onderin een rennende hond van zilver met een gouden halsband. Boven het schild een kardinaalshoed, versierd met zijden touwen tussen hoed en schild, langs beide zijkanten eindigend met kwispels. Daaronder, op een bandrol: CONFIDENTER. Het woord is afgeleid uit de spreuk die eigen was aan de bisschop: *'In foraminibus petrae mea confidenta'*. Keerzijde: een brede rand met de letters F*T* (Fondatie Triest), daaronder VRAU*HEMDEN, wat betekende dat deze armenpenningen konden ingeruild worden tegen vrouwenhemden. (op een gelijkaardige penning: MANS*HEMDEN)

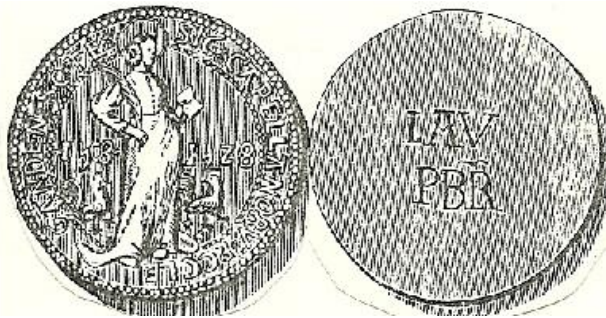
Ook de Franse Republiek is in Gent aanleiding geweest om een armenpenning te vervaardigen en bijstand te verlenen aan de armen. Deze penning was in gebruik tijdens de Franse Republiek wat tot uiting komt op de voorzijde van de penning, zowel in de afbeelding als in de tekst.

Voorzijde: vrouwelijke figuur op een voetstuk, die de vrijheid voorstelt, met in de linkerhand een speer met een muts, in de rechterhand een pijlenbundel. Randschrift: BUREAU DE BIENFce ET DISTRIBon (Bureel van Weldadigheid en Onderstand), bovenaan een 8-puntige ster.

De keerzijde vermeldt de waarde van de penning, hier 7 stuivers.

Verder waren er ook bid-, leden-, aanwezigheids-, brandblusserspenningen, enz .... Hier nog speciale aandacht voor een armenpenning van de Sint-Pharaïldiskerk. Hiervan is weinig of niets meer van bekend, heel eenvoudig omdat deze kerk in 1875 werd afgebroken en na al die jaren door iedereen vergeten werd, of toch misschien niet ...

Voorzijde: afbeelding van Sint-Pharaïldis, een lichtkrans om haar hoofd, met in de rechterhand de palm der geloofsoverwinning, een gebedenboek in de linkerhand, links en recht het jaartal: 1408 - 1428. Aan haar voeten twee kruisjes en ganzen. Randschrift tussen 2 gepareelde cirkels, de Latijnse tekst: SIG. CAPELLANORV. ECCLE. GANDEN. SC. TE.

Keerzijde: op een effen vlak de letters: LAV (Looft Armen U), daaronder PBR. (Pharaïldis BRood).

Geraadpleegde literatuur

- Description de Méreaux et autres objets anciens des Guildes et Corp de métiers Eglises, etc..... Par L. Minard - van Hoorebeke.

- Opzoekingen in vele andere numismatische boeken bleven meestal zonder al te veel resultaat, er stond meestal te lezen: 'Zie Minard'.

Dit artikel is ontstaan uit de gegevens en verzameling van Louis Minard.

Jacques Priem

za 3	EGMP Dendermonde -t'Klokske -Pijndersln 90, Denderm AEN Soignies - Centre A&C, rue dl Régence 23, Soignies NK Hasselt - C.C. Vergaderzaal - Kunstlaan 5, Hasselt EVB - Paon Royal - Rue Vieux Marché Grains 6, Brussel Grote Muntenbeurs - Gent-West Muntcentrale Centrum Reinaert - Reinaertstraat 28, 9000 Gent	12-17u 14.30-16u 13-17u 8-11u 7.30-13u
zo 4	EGMP Leuven - Palais d Bucs- Minckelersstr 130 Leuven EGMP ZW-Vlaan - Kartouchke, Ingelmunsterstr. Izegem AEN Couvin – Salle la Ruche, Pl. Général Piron, Couvin Sonégiens-St-Vincent-rueChanoineScarmure 15, Soignies 22e Internationale Beurs - Numismatica Edelweissje St-Katarina - N. Cleynaertsiaan 1, 3500 Hasselt	9-12.30u 8.30-12u 9-12u 8.30-12u 8-13u
di 6	AEN Brussel - Bowlmaster - Rue Van Zande 45, 1080 Br start Wereldcongres FIDEM XXXIV in Gent en Namen	vanaf 18u
vr 9	NK Berthout- R. Offendonk, Den Haes 8A, St-Kat-Waver	19-22.30u
za 10	EGMP Antverpia - Ruggehof, Frans Van Dijkstr, Deurne AEN Verviers–École St-fiacre, Rue du Husquet 26, Dison Gent West MC – Centr. Reinaert, Reinaertstraat 28, Gent EVB - Paon Royal - Rue Vieux Marché Grains 6, Brussel XXIII Muntenbeurs - AEN Nijvel Collège St-Gertrude - Faubourg de Mons 1, 1400 Nijvel Jean Elsen & ses Fils - Veiling 130 Tervureniaan 65, 1040 Brussel	12.30-16u 8-12u 12.30-17u 8-11u 8-15u
zo 11	EGMP Herentals -St-Antonius- Kapucijnenstr Herentals AEN Vielsalm – salle du Quartier de la gare, Vielsalm Wase Ruilclub - Den Hof - H. Heymanplein 7, St-Niklaas Nationale Ruilbeurs - N.K. St-Truiden Oud Atheneum - Zoutstraat 6, 3800 St-Truiden Internationale Muntenbeurs Tilburg De Druiventros - Bosscheweg 11, Berkel-Enschot	8.30-12u 9-12u 9-12u 7-15u 9-15u
ma 12	EGMP Brugge – C.M. - Moerkerksestwg. 118, B-St-Kruis	vanaf 19u

di 13	NK. Zeeland - Hof Van Buren - Oranjeln. 19, Middelburg	18.30-21u
wo 14	N.K. Brabant - JBAC - J. Boschplein 2, 's-Hertogenbosch	20-21.30u
za 17	MEDEC - zaal Ruggenhof - Frans Van Dijkstr 46, Deurne Gent West MC – Centr. Reinaert, Reinaertstraat 28, Gent EVB - Paon Royal - Rue Vieux Marché Grains 6, Brussel Muntmanifestatie 2016 - WB evenementen Expo Houten - Meidoornkade 24, Houten (NL)	12.30-16u 12.30-17u 8-11u 9.30-16u
zo 18	EGMP ZW-Vlaand-Schinckel, Rekollettenstr. 27, Kortrijk AEN Luik - Collège St-Servais - 104 rue St-Gilles, Luik Numismatica Wetthra - CC De Poort, Markt 27, Wetteren Go Collections - Centre Culturel - Rue Haute 1, Gosselies	13-16u 8.30-12u 9-12.30u 8.30-12u
za 24	Gent West MC – Centr. Reinaert, Reinaertstraat 28, Gent EVB - Paon Royal - Rue Vieux Marché Grains 6, Brussel Achter Olmen - T.I. St-Jansberg, Weerterstwg. Maaseik Nat. Numismatische Beurs - Promotie vd Medaille Eurovolley Center - Beneluxlaan 22, 1800 Vilvoorde	12.30-17u 8-11 u 13-16u 14.15-18u
zo 25	EGMP Aalst - S.C. Immerzeel - R. Novarumstr. 4, Aalst EGMP Tienen - 't Hoekske - Oude Leuvensestr 93, Tienen AEN La Louvière – M. du Peuple de Houdeng-Aimeries Wase Ruilclub - Den Hof - H. Heymanplein 7, St-Niklaas PaperMoneyFair Maastricht De Polfermolen - Plenkertstraat 50, Valkenburg a/d Geul	9-12.30u 9-12u 8.30-11u 9-12u za 24 zo 25

Gerda & Hugo DE BEUL / FILATIS2

WIJ BIEDEN ALLES VOOR DE VERZAMELAARS VAN MUNTEN EN
BANKBILJETTEN - PRENTKAARTEN - TELECARDS - CATALOGI

Grote specialiteit benodigdheden

Vraag onze bijzondere voorwaarden voor grote afname

e-mail: debeul@evonet.be

website: www.filatis2.com

Sint-Katelijnevest 38 – 2000 ANTWERPEN Tel. 03 / 226.40.68

FILATIS

za 3 sep **Grote Muntenbeurs Gent-West MC** 7.30-13.30u
Centrum Reinaert - Reinaertstraat 28, 9000 Gent gsm. 0477-48 86 05

zo 4 sep **Numismatica Edelweissje** 8-13u
22e Internationale Ruilbeurs
zaal St-Katarina - N. Cleynaertslaan 1, 3500 Hasselt
info: Werner Grosemans 011-21 11 89

di 6 - zo 11 sep **FIDEM XXXIV Wereldcongres** Gent/Namen
www.fidem-belgium.com info: Paul Huybrechts 0486-366692

za 10 september **AEN Nijvel** 8-15u
XXIII Internationale Muntenbeurs
Collège St-Gertrude - Faubourg de Mons 1, 1400 Nijvel
richard.boon@skynet.be 0479-775493

za 10 sep **Veiling 130 Jean Elsen & ses Fils** tel. 02-7346356
Tervurenln. 65, 1040 Brussel numismatique@elsen.eu www.elsen.eu

Jean ELSÉN & ses Fils s.a.

NUMISMATISTS

zo 11 sep **Nationale Ruilbeurs N.K. St-Truiden** 7-15u
Oud-Atheneum - Zoutstraat 6, 3800 St-Truiden tel. 0496-180648

zo 11 sep **Internationale Muntenbeurs Tilburg** 9-15u
De Druiventros - Bosscheweg 11, Berkel-Enschot 0031-135441063

za 17 sep **Muntmanifestatie 2016 - WB evenementen** 9.30-16u
Expo Houten - Meidoornkade 24, Houten www.wbevenementen.eu

za 24 sep **Promotie van de Medaille** 14.15-18u
Nationale Numismatische Ruilbeurs
Eurovolley Center - Beneluxlaan 22, 1800 Vilvoorde
andrepoels@scarlet.be tel. 011-537057

za 24 sep (9-18.30u) **PaperMoneyFair Maastricht** zo 25 sep (10-16u)
Polfermolen - Plenkertstr, Valkenburg www.papermoney-maastricht.eu

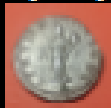
Brumuntauctions.be

Uw favoriete veilingssite voor al uw verzamelstukken!!!

Koop en verkoop op **Brumuntauctions.be**!!!

Brumunt plaatst wekelijks nieuwe veilingen, welke starten op maandag en eindigen op zondag.

Om te kopen kunt u registreren op **Brumuntauctions.be** en vervolgens inloggen en bieden.

Om te verkopen kunt u in meer informatie krijgen op info@brumunt.be of telefonisch op 050.71.85.06

Al deze stukken zijn ook te bezichtigen in onze winkel te Brugge, waar wij u met plezier ontvangen.

Brumunt Gistelse Steenweg 93, St-Andries Brugge, van maandag t.e.m. Zaterdag van 10.00 tot 18.00 uur

Brumuntauctions.be

Jean ELSÉN & ses Fils n.v.

VEILING 130

10 september 2016

ONZE EXPERTEN SCHATTEN GRATIS UW VERZAMELING EN BETERE
MUNTEN DIE WORDEN INGELEVERD VOOR ONZE VEILINGEN.
DE CATALOGUS WORDT IN HEEL DE WERELD VERSTUURD.
OP ONVERKOCHTE LOTEN ZIJN ER GEEN KOSTEN.

Tervurenlaan 65
B-1040 Brussel

Tel: +32-2-734.63.56
Fax: +32-2-735.77.78

info@elsen.eu
www.elsen.eu